

Kistermelők borversenye

Az összes hazai borvidék képviselteti magát a kistermelők szeptember 23-án Szekszárdon megkezdődő első országos borversenyén — jelentették be kedden, Szekszárdon, az esemény sajtótájékoztatóján. A versenyt a Kertbarátok Szövetsége rendezi a Hazafias Népfreget közreműködésével, valamint a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium anyagi támogatásával.

A tájékoztató Gyuró Ferenc egyetemi tanár, a Kertbarátok és Kistenyésztők Országos Szövetségének elnöke elmondta a sajtó képviselőinek, hogy Magyarországon a szőlő- és borkészítés több mint 50 százaléka a kistermelők adják, ezért a

minőségre való ösztönzés, illetve a jó minőségű áru elismerése ma már milliókat érint. A kistermelők értékesítési lehetőségeit javítja, hogy a verseny díjnyertes borait, külföldön már jól bevált módszer szerint, felvásárolják, palackozzák, és a palackokon feltüntetik a termelő nevét, így kerülnek majd hazai vagy külföldi piacra.

A kertbarátok országos borversenyét a Szekszárdi szüret elnevezésű rendezvénysorozat keretében tartják. Az ünnepélyes eredményhirdetés szeptember 24-én délelőtt lesz a Művészetek Házában. Jelen lesznek az illetékes kereskedelmi vállalatok vezető szakemberei is. (MTI)

Rt. lesz a Skála-Coop

A tatabányai Skála Sztráda és a pécsi Konzum Áruház részvénytársaságga alakulásával kapcsolatos kedvező tapasztalatok — hangzott el a Skála-áruházak igazgatóinak tatabányai országos tanácskozásának második napján, kedden — arra ösztönzik a Skála-Coop vezetőit, hogy valamennyi — együttesen 200-nál is több — tagvállalatuk bevonásával mielőbb részvénytársaságok alakuljanak. Brückner István, a Skála-Coop vezérigazgató-helyettese bejelentette, hogy az átalakuláshoz szükséges szervezési munkát megkezdte, s ennek befejezését októberre tervezik.

Érzelem helyett érdek

A gabonatermelés jövője

Az idén a búzatermelésben rekord született. A gazdaságok hektáronként átlagosan 5440 kilogramm termést takarítottak be, ami néhány kilogrammal meghaladja az eddigi rekordot. Maradéktalanul mégsem örülhetnek a gazdaságok vezetői, mert aratás közben és azóta is nehezítette helyzetüket a gazdag termés felvásárlásának pénzügyi ellentételezése. Kevés volt a pénzük a gabonaforgalmi vállalatoknak, kibocsátott váltóikat vonakodva fogadták el a partnerek. Több helyen a kenyérnekvaló leértékelődéséről, bizonytalan megítéléséről beszéltek, mivel a búzáért kapott váltót az idő kifíztesére nem fogadták el, mint ha az állam sem bízna a termés értékében. A késedelmes fizetés sok helyen a pénzügyi stabilitást veszélyeztette.

Pillanatnyilag tehát megint a búzatermelésbe vetett hit, de mindennek ellenére ezután is a legfontosabb árunövények közé tartozik a gabona a gazdaságokban. Ezt mindenekelőtt az jelzi, hogy a szántóterületnek még mindig több mint 60 százaléka foglalta el. A gabona értéke évente 50 milliárd forint, ezen túl még az állattenyésztés is 80–90 milliárd forint értéket állít elő a gabona takarmányozása révén. A kettő együttes meghaladja a mezőgazdasági termelés értékét felül, emiatt pótolhatatlan bevételi források a nagyüzemeknek, nélkülük az eredményes vállalkozás gazdálkodás el sem képzelhető.

Már régóta nem érzelmi alapon — a kenyérnekvaló megtermelése miatt — hanem gazdasági érdekből kiseri megkülönböztetett figyelem a gabonatermelést a gazdaságokban. Az érdek

volt a döntő 1985-ben is, amikor 10 százalékkal csökkent a kukorica vetésterülete. Ez ellentétben volt a népgazdasági törekvésekkel és gazdasági szükségletekkel, hiszen a kukorica a búzával drágább a világpiacra, s a takarmánygabonára itthon is nagyobb szükség van.

Az üzemi és az országos érdek ütközött, s mivel a döntést a vetést irányítók hozták, a maguk javára cselekedtek. Jó okuk volt rá, mert a kukorica vetésterületének növelésére inkább csak a szavak, a búzára akkor a gazdasági ésszerűség ösztönzött. A nyolcvanas évek derekán a búzatermelés hektáronkénti jövedelme hétezer, a kukoricáé háromezer forint körül mozgott. Az ellentmondásokat tapasztalva számos, nem mindig a piac szabályaira épülő ösztönzési módszer született, s bár valóban javult valamelyest a kukoricatermelés jövedelmezősége, mértékét, gazdasági hatását jelzi, hogy a gazdaságok az idén is 5 százalékkal kisebb területen vetették el a tervezettnél. Az ösztönzés tehát a kukoricatermelésben sem volt egyértelmű. S ugyanebben az időben romlott a búzatermelés helyzete. A tapasztalatok mégis félreérthetetlenül bizonyították, hogy a kukorica és a búza termelésének gazdaságossága egymással ellentétes irányban mozgott, semlegesítve ezzel a kedvező hatásokat is.

Az ösztönzés tehát a kukoricatermelésben sem volt egyértelmű. S ugyanebben az időben romlott a búzatermelés helyzete. A tapasztalatok mégis félreérthetetlenül bizonyították, hogy a kukorica és a búza termelésének gazdaságossága egymással ellentétes irányban mozgott, semlegesítve ezzel a kedvező hatásokat is.

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa elemezte a búzatermelés jövedelmezőségét, s kiderült, hogy 1986-ra a tonnánkénti termelési költségek 34 százalékkal nőttek 1983-hoz képest, a felvásárlási ár viszont csak 9 százalékkal emelkedett. Ennek következménye, hogy az átlagos jövedelem visszaesett: s szinte már elrettentő tapasztalat, hogy 1986-ban a termelőszövetkezetek fele, a termőterület 40 százaléka tonnánként 420 forintos veszteséggel termelte a búzát.

Mindezek tények. hatással, a várható következményekkel előre lehet számolni. A gabonatermelés korábban tekintélyes és biztos jövedelemtermelő ágazata volt a mezőgazdaságnak, s ha ez bármilyen ok miatt kedvezőtlenül változik, tovább romlik a gazdaságok pénzügyi helyzete. Az pedig már eddig is a kritikus határhoz érkezett a termelőszövetkezetek több mint harmadában.

E konjunkturális helyzetnél biztonságosabban mutatja a gabonatermelés jövőjét, hogy a mintegy 100 milliárd forint értékű élelmiszerexportra mindaddig szükség van az országnak, míg annak csökkenését más népgazdasági ágazatok nem képesek pótolni. Az élelmiszerexport egyik stabil alapja pedig a gabona, hiszen közvetlenül, valamint a takarmányozás révén az állattenyésztési termékekkel szolgálja a külgazdasági egyensúlyt. A gabona jövője az egész magyar gazdaság teljesítőképességétől függ. Jelenleg szükség van rá népgazdasági és üzemi érdek a fejlesztése, ezért a valós termelői érdekltség sem hiányozhat.

M. P.

Vállalkozók az új törvényről

A Vállalkozók Országos Szövetsége társadalmi vitára hívta tegnap Szegedre a Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyei országgyűlési képviselőket. Gondolatébresztő bevezetőt Palotás János, a VOSZ társelnöke tartott.

Hangsúlyozta, hogy a születőben levő törvény csak a szervezeti formák és a jogi szabályozás területén kínál korrekciót. A honáppokkal ezelőtt megfogalmazott gazdaságirányítási váltásra — az általa képviselt testület véleménye szerint — ezúttal sem kerül sor. A korábbi gazdaságirányítás csaknem minden eszköze napjainkban is tovább él. Amikor a keletkező jövedelmek 80 százaléka központosításra kerül, akkor a gazdálkodóknál maradó 20 százalék rendkívül kevés ahhoz, hogy a kibontakozás megindulhasson. A VOSZ szerint a jelenlegi kormányzat prioritási rendszere nem megfelelő. Visszafogott gazdaságban lehetetlen a kibontakozás. Az adórendszerben sem eleget ér a koncepciót mihamarabb meg kellene változtatni. A vállalkozási adótörvény érdemi átfogalmazására van elengedhetetlen szükség. A kormányzat „panasz”, hogy a remélt adóbevételekre hiába várnak. Ennek oka a vállalkozók szerint, hogy a nagymértékű központosítás már csaknem működőképtelenné tette a gazdaságot, a személyi jövedelemadó progresszivitása visszafogta a teljesítményeket. Egy olyan szabályozási koncepcióra lenne szükség, amelyben a gazdaság élénkülésének van a legfőbb prioritása, aztán az életszínvonal további zuhanásának megakadályozása következik, mivel társadalmi elszegényedés közben csúcsteljesítményekre naivitás lenne várni, s ezek után következhetne az egyensúly megtartása. Ez utóbbi követelményeknek sem a korábbi módszerekkel

— jövedelemátcsoportosítás — kellene megfelelni, hanem például az intézményrendszer radikális leépítésével, az exporttámogatás drasztikus mérséklésével, a védelmi kiadások átcsoportosításával. A társadalmi szerződéseket akkor is teljesíthetné a honvédelem, ha a kiképzési időn túl a fegyveres testületek tagjai a gazdaságban tevékenykednének. Erre a szándékot már többször kinyilvánította a kormányzat, de a VOSZ szerint érdemi-gyakorlati lépések még nem történtek.

A vállalkozók szerint csak a további eladósodással képviselhető el, hogy 2–3 éven belül fordulat következzen be a magyar gazdaságban. Az adórendszerben sem eleget ér a koncepciót mihamarabb meg kellene változtatni. A vállalkozási adótörvény érdemi átfogalmazására van elengedhetetlen szükség. A kormányzat „panasz”, hogy a remélt adóbevételekre hiába várnak. Ennek oka a vállalkozók szerint, hogy a nagymértékű központosítás már csaknem működőképtelenné tette a gazdaságot, a személyi jövedelemadó progresszivitása visszafogta a teljesítményeket. Egy olyan szabályozási koncepcióra lenne szükség, amelyben a gazdaság élénkülésének van a legfőbb prioritása, aztán az életszínvonal további zuhanásának megakadályozása következik, mivel társadalmi elszegényedés közben csúcsteljesítményekre naivitás lenne várni, s ezek után következhetne az egyensúly megtartása. Ez utóbbi követelményeknek sem a korábbi módszerekkel

lenti csak a teljesítményekre való nagyobb ösztönzést.

A bevezető után majd kétórás beszélgetés alakult ki a VOSZ országos vezetői és a három megye jelen levő képviselői között. Mag Pál Csongrád megyei képviselő a magánvállalkozások és az állami vállalatok gazdasági versenybeli esélyegyenlőségét latolgatta. Madár István Bács-Kiskun megyei képviselő annak a lelkiismereti gondjának adott hangot, hogy a hétfőn kézhez kapott 550 oldalas dokumentum végiggondolásra, az ellenérvek mérlegelésére október 5-ig, a parlamenti ülészek nyitányáig igazán nem lesz ideje. Karácsonyi Sándor Csongrád megyei képviselő pedig többek között arról szökött, hogy az ilyen fórumok a nem közgazdász-képviselők számára is érthetőbbé teszik a törvények szellemét, ellentmondásait. Különösen értékesnek nevezte a VOSZ által a képviselők számára átadott rövid, lényegre törő és közzétételre anagokat.

A tudósító kicsit értetlenül regisztrálta, hogy Békés és Bács-Kiskun megyéből több képviselő érdeklődött a szegedi rendezvény iránt, mint a Csongrád megyei törvényhozók közül. Az előbbi név szerint említettek közül még egy valaki jelent meg, aki háromnegyed óra múltán távozott. A többiek — egészen biztos — más, fontos elfoglaltságuk miatt maradtak távol. Pedig nem egyéves kihatású törvényben fog dönteni október első napjaiban a Parlament, s gazdaságunk és társadalmunk jelenlegi helyzetében talán a fontos kérdésben kezüket felemelőknek nem ártana a lehető legtöbb helyről információkat gyűjteni, és az erre kínálkozó alkalmakat minélgyorsabban kihasználni.

Böle István

A kukorica is „váltós” lesz

Bizonytalan a kukorica terméskilátása, a mezőgazdák és a gabonapiari vállalatok újabb és újabb mintavételekkel igyekeznek felmérni, valójában milyen hozamra számíthatnak ebből a fontos takarmánynövényből. Az ország egyes déli vidékein már a betakarítást is megkezdtek — így például Baranyában és Békésben —, ám ez amolyan kényszerű megoldás, hiszen a tartós nyári szárazság következtében van szükség a gépek korai indítására. A termés ugyanis sokfelé „megsült”, és így már semmi remény arra, hogy normálisan érjen be, s kielégítően fizessen a gazdálkodóknak.

A Gabonatröszt szakemberei arra számítottak, hogy az idei termésből 1,8 millió tonna feletti mennyiséget vehetnek majd át az állami gazdaságoktól és a termelőszövetkezetektől. A gabona-

ipar megyei vállalatainak eddigi jelzése szerint azonban esetleg szerényebb mennyiséggel is be kell érniük; az eddigiek szerint 1,65 millió tonnát kínálnak fel a termelők, mindennek előzt azért kevesebbet, mert az ideai termés a tervezettnél várhatóan kisebb lesz. A jelenlegi szerződésállomány szintén ezt tükrözi, de ez a továbbiakban még módosulhat; az elmúlt évek átlagában a ténylegesen átvett mennyiség 300–400 ezer tonnával meghaladja azt, amit a szerződésekben eredetileg leköttettek. A tröszt mindenestre valamennyi kukoricáért 5 százalékos felárat fizet, a jelenlegi árrendelet értelmében. Technikailag felkészültek a termés foga-

kedvező feltételeket biztosítani mezőgazdasági partnereiknek, akik szívesen vennék, ha árujukért készpénzt kapnának. Ezért a felvásárlók megpróbálnak újabb banki hitelekhez jutni, a lehetőségek azonban korlátozottak. Ezért a kukoricáért részben váltóval fizetnek majd, ugyanúgy, mint az a kalászos gabona esetében korábban megtörtént.

Számítógépes öntözés

Jól vizsgázott a Gödöllői Agrártudományi Egyetem vizsgázóinak tanszékén kidolgozott úgynevezett ökológiai elvű öntözési módszer az eljárás alkalmazó 14 mezőgazdasági üzem az aszályos év ellenére átlag 25–30 százalékos termés-többletet ért el. A módszer lényege, hogy az öntözésre

kijelölt táblákon termesztett növények, a talaj, az éghajlati viszonyok adatait számítógépbe táplálják, ennek alapján az egyetemi kutatócsoport vízmérleget készít, vagyis meghatározza, hogy melyik időszakban mennyi vizet célszerű ki-permetezni a növény gyors fejlődésének érdekében

Mint tudjuk, sokfelől csodájára járnak a budapesti Pető Intézetnek. Egy éve, hogy Szegeden is megszerették a mozgáskorlátozott gyerekek speciális óvodai csoportját. Miért éppen Hattyastelepre esett a választás? Mindinkább kezdem hinni, tudni, ebben az óvodában volt meg legelőképpen az a lelki szabad vegyérték, szeretetöblet, ami nélkül egy csodálatos módszer is könnyen veszíthet az erejéből.

Első meglepetés akkor ért, amikor a vezető óvónő, Barna Lajosné szobájában rohan felém Vivien. Az a csöpp, aki alig egy éve járni se tudott, a jobb kezét, lábát mereven tartotta. (Azt csak mellelleg jegyzem meg, hogy természetes módon a gyerekeknek itt szabad bejárása van az irodákba, a felnőttekhez, bármit lehet tőlük kérdezni.) Vivi ezzel a lehetőséggel gyakran él.

— Milyen az elmúlt egy év mérlege?

— Tizenkilenc kisgyerek oktatását végeztük eddig a Pető Intézet instrukciói alapján. Hetente egyszer Budapestről érkezik hozzánk egy szakember, egy úgynevezett konduktor, aki összeállítja a feladatokat, és betanítja azokat a picikkel, illetve az óvónőkkel. Ez a

feltétele annak, hogy a gyakorlatokat naponta ismételn tudjuk. A közel húsz gyerekből jelenleg ötven számban a súlyosak közé. A többiek bekerülhettek a normál óvodai csoportokba. Ez számunkra a legnagyobb öröm, hiszen nem szeretnénk őket kortársaitól elszigetelve nevelni. Bizonyos mozgásoz gyakorlatokat azonban velük külön gyakoroltunk. Arra az időre visszahívjuk őket, majd pedig ugyanazokon a foglalkozásokon vesznek részt, mint a többiek. Azt is elárulhatom, hogy az egészséges gyerekek is végeznek bizonyos láb- és kézfejlesztő gyakorlatokat, melyekre azért van szükség, mert rossz a tartásuk, a járásuk.

A vezető óvónő a „bóbitások”, azaz a mozgáskorlátozott gyerekek közé invitál. Tart a foglalkozás. Öt pici: Dani, Krisztina, Zsuzsi, Vivien, Marci. Közülük Krisztina és Vivien a rangidős. Kriszti még az ősszel csak a hasán tudott feküdni, most ül, és végzi a gyakorlatokat. (Viviről már az elején ejtettünk szót.) A legkisebb Marci, kétes. Felnőtt segítség nélkül ülne sem tud.

Közben Barna Lajosné tudom, hogy folyamatosan veszik fel a gyerekeket. A környéken híre ment a speciális csoportnak. Zárkózkodásról éppúgy vannak érdeklődők, mint Kiskunhalasról, vagy Békéscsabáról, Hódmezővásárhelyről. Mi a legnagyobb gondjuk? A foglalkozásokhoz speciális eszközökre van szükség. Például asztalokra, székekre, padokra, bordásfalakra. A pénztelenség utolérte a határát, a mozgásterápiát is, és legelőképpen a mozgásterápiát csoportot. Az óvónőkben hiába van meg a szándék, a módszerek bármennyire is varázslatosak, eszközök híján akadózik a munka.

B. E.